

Höjda begränsningsbelopp för redares skadeståndsansvar

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Godkännande av 1996 års ändringsprotokoll

Riksdagen godkänner 1996 års ändringsprotokoll till 1976 års konvention om begränsning av sjörättsligt skadeståndsansvar.

2. Uppsägning av 1976 års konvention

Riksdagen godkänner att regeringen säger upp 1976 års konvention om begränsning av sjörättsligt skadeståndsansvar.

3. Lagförslaget

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i sjölagen (1994:1009).

Stockholm den 13 maj 2004

På lagutskottets vägnar

Inger René

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger René (m), Marianne Carlström (s), Raimo Pärssinen (s), Jan Ertsborn (fp), Christina Nenes (s), Hillevi Larsson (s), Yvonne Andersson (kd), Tasso Stafilidis (v), Maria Hassan (s), Bertil Kjellberg (m), Rezene Tesfazion (s), Martin Andreasson (fp), Viviann Gerdin (c), Henrik von Sydow (m), Niclas Lindberg (s), Johan Löfstrand (s) och Jan Emanuel Johansson (s).

Propositionen och utskottets ställningstagande

Bestämmelser om begränsning av redares och vissa andra ansvarssubjekts skadeståndsansvar finns i 9 kap. sjölagen (1994:1009). Dessa bestämmelser möjliggör för den ansvarige att begränsa sitt sammanlagda skadeståndsansvar för skador som har uppkommit på grund av en och samma händelse, s.k. globalbegränsning. Bestämmelserna bygger på 1976 års konvention om begränsning av sjörättsligt skadeståndsansvar, som innebär att det skadeståndsansvar som kan uppkomma för en redare med anledning av driften av ett fartyg begränsas till ett visst belopp. Beloppet varierar med hänsyn till fartygstyp och det aktuella fartygets storlek. I maj 1996 antogs ett ändringsprotokoll till 1976 års begränsningskonvention. Protokollet innebär bl.a. att begränsningsbeloppen höjs. Detta gäller för både personskador som drabbar passagerare ombord på ett fartyg och andra skador som uppkommer i samband med ett fartygs drift. Ändringsprotokollet innebär också att det i framtiden blir möjligt att höja begränsningsbeloppen genom ett förenklat förfarande. Sverige undertecknade 1996 års ändringsprotokoll den 18 februari 1997 med förbehåll för senare ratifikation.

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner dels 1996 års ändringsprotokoll, dels att regeringen säger upp 1976 års begränsningskonvention. Regeringen föreslår vidare – efter hörande av Lagrådet – att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag ändring i sjölagen. Lagförslaget är föranlett av det svenska tillträdet till ändringsprotokollet och innebär även att de särskilda begränsningsbeloppen för borrhingsfartyg och flyttbara borrhplattformar höjs.

Lagändringarna föreslås träda i kraft vid den tidpunkt regeringen bestämmer.

Till grund för förslagen ligger departementspromemorian (Ds 1997:61) Ändrade regler om begränsning av redares ansvar och den inom Regeringskansliet upprättade kompletterande promemorian Ändrade regler om begränsning av redares m.fl. ansvar. Båda promemoriorna har remissbehandlats.

Regeringens förslag återfinns i bilaga 1 och lagförslagen i bilaga 2.

Propositionen har inte föranlett något motionsyrkande, och utskottet har för sin del inget att erinra mot de i propositionen framlagda förslagen. Riksdagen bör därför godkänna dels 1996 års ändringsprotokoll, dels att regeringen säger upp 1976 års begränsningskonvention. Vidare bör riksdagen anta lagförslaget.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

*Proposition 2003/04:79 Höjda begränsningsbelopp för redares skadestånds-
ansvar*

1. Riksdagen godkänner 1996 års ändringsprotokoll till 1976 års konvention om begränsning av sjörättsligt skadeståndsansvar.
2. Riksdagen godkänner att regeringen säger upp 1976 års konvention om begränsning av sjörättsligt skadeståndsansvar.
3. Riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i sjölagen (1994:1009).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i sjölagen (1994:1009)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 5, 8, 10 och 11 §§ sjölagen (1994:1009) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.**5 §**

Om rätt till ansvarsbegränsning föreligger, skall ansvarsbeloppen bestämmas på följande sätt.

1. För fordringar med anledning av personskada som har tillfogats fartygets egna passagerare är ansvarsgränsen *46 666* särskilda dragningsrätter (SDR) multiplicerat med det antal passagerare som fartyget enligt sitt certifikat har tillstånd att befordra, *dock högst 25 miljoner SDR.*

2. För andra fordringar med anledning av personskada är ansvarsgränsen *333 000* SDR, om fartygets dräktighet inte överstiger *500*. Är dräktigheten högre, höjs ansvarsgränsen

för varje dräktighetstal från 501 till 3 000 med 500 SDR,

för varje dräktighetstal från 3 001 till 30 000 med 333 SDR,

för varje dräktighetstal från 30 001 till 70 000 med 250 SDR, och

för varje dräktighetstal över 70 000 med 167 SDR.

3. För andra slag av fordringar samt fordringar som avses i 2, i den mån de inte tillgodoses med de belopp som anges där, är ansvarsgränsen *167 000* SDR, om fartygets dräktighet inte överstiger *500*. Är dräktigheten högre, höjs ansvarsgränsen

för varje dräktighetstal från 501 till 30 000 med 167 SDR,

för varje dräktighetstal från 30 001 till 70 000 med 125 SDR, och

1. För fordringar med anledning av personskada som har tillfogats fartygets egna passagerare är ansvarsgränsen *175 000* särskilda dragningsrätter (SDR) multiplicerat med det antal passagerare som fartyget enligt sitt certifikat har tillstånd att befordra.

2. För andra fordringar med anledning av personskada är ansvarsgränsen *2 miljoner* SDR, om fartygets dräktighet inte överstiger *2 000*. Är dräktigheten högre, höjs ansvarsgränsen

för varje dräktighetstal från 2 001 till 30 000 med 800 SDR,

för varje dräktighetstal från 30 001 till 70 000 med 600 SDR, och

för varje dräktighetstal över 70 000 med 400 SDR.

3. För andra slag av fordringar samt fordringar som avses i 2, i den mån de inte tillgodoses med de belopp som anges där, är ansvarsgränsen *1 miljon* SDR, om fartygets dräktighet inte överstiger *2 000*. Är dräktigheten högre, höjs ansvarsgränsen

för varje dräktighetstal från 2 001 till 30 000 med 400 SDR,

för varje dräktighetstal från 30 001 till 70 000 med 300 SDR, och

för varje dräktighetstal över 70 000 med 83 SDR. för varje dräktighetstal över 70 000 med 200 SDR.

4. Ansvarsgränserna i 1–3 gäller summan av alla fordringar som på grund av en och samma händelse har uppkommit mot redaren, ägare av fartyg som inte är redare, den som i redarens ställe har hand om fartygets drift, fartygets befraktare, godsets avsändare samt mot någon för vilken dessa svarar.

5. Ansvarsgränserna för bärgare som inte utför bärgning från fartyg eller som uteslutande arbetar från det fartyg som bärgningen avser, skall motsvara de ansvarsgränser som gäller för fartyg med en dräktighet av 1 500. Ansvarsgränserna gäller summan av alla fordringar som på grund av en och samma händelse har uppkommit mot en sådan bärgare och mot någon för vilken denne svarar.

6. Med fartygets dräktighet avses bruttodräktigheten beräknad enligt bestämmelserna om skeppsmätning i bilaga 1 till 1969 års internationella skeppsmätningsskonvention. Vad som avses med SDR anges i 22 kap. 3 §.

8 §

Den som har gjort gällande en fordran mot en begränsningsfond som har upprättats i Sverige eller i en annan konventionsstat, kan inte med anledning av denna fordran erhålla säkerhetsåtgärd eller utmätning avseende fartyg eller någon annan egendom, som tillhör någon som fonden har verkan för enligt 7 § andra stycket och som har rätt till ansvarsbegränsning.

Sedan en begränsningsfond har upprättats här i landet eller i Danmark, Finland eller Norge, kan säkerhetsåtgärd eller utmätning avseende fartyg eller någon annan egendom som tillhör någon som fonden har verkan för enligt 7 § andra stycket och som har rätt till ansvarsbegränsning inte ske med anledning av en fordran som kan göras gällande mot fonden. Har säkerhetsåtgärd eller utmätning redan skett, skall åtgärden hävas. Säkerhet som har ställts för att avvärja säkerhetsåtgärd eller utmätning eller för att få en sådan åtgärd hävd skall friges.

Har fonden upprättats i en annan konventionsstat än som avses i andra stycket, kan rätten eller kronofogdemyndigheten avslå en begäran om säkerhetsåtgärd eller utmätning, häva en säkerhetsåtgärd eller utmätning som redan har skett eller frige en säkerhet som har ställts. En begäran om säkerhetsåtgärd eller utmätning skall alltid avslås och, om fonden har upprättats innan en sådan åtgärd vidtagits eller säkerhet ställts, åtgärden hävas och säkerheten friges, när fonden upprättats i

a) den hamn där den händelse har inträffat på vilken fordringen grundas eller, om händelsen inte har ägt rum i hamn, den första hamn som fartyget har anläpt efter händelsen, eller

b) landstigningshamnen, om fordringen avser personskada som har drabbat en person ombord på fartyget, eller

c) lossningshamnen, om fordringen avser skada på fartygets last. Första och tredje styckena kan även tillämpas om det visas att en fond som har upprättats i en stat som inte är konventionsstat är

c) lossningshamnen, om fordringen avser skada på fartygets last.

jämställbar med en sådan begränsningsfond som avses i 7 §.

Första och tredje styckena kan även tillämpas om det visas att en fond som har upprättats i en stat som inte är konventionsstat är jämställbar med en sådan begränsningsfond som avses i 7 §.

Denna paragraf gäller endast om borgenären kan framställa krav mot begränsningsfonden vid den domstol eller myndighet som förvaltar fonden och han har möjlighet att av fondens medel få ut vad som belöper på hans fordran och föra över det till ett annat land.

10 §

Ansvarsgränserna för örlogsfartyg och andra fartyg, som vid tiden för händelsen ägs eller brukas av en stat och används uteslutande för statsändamål och inte för affärsdrift, får inte i något fall understiga de gränser som gäller för ett fartyg med en dräktighet av 5 000. Om en fordran avser ersättning för skada som har orsakats av ett sådant fartygs särskilda egenskaper eller användning, föreligger dock inte någon rätt till ansvarsbegränsning. Bestämmelserna i detta stycke gäller inte fartyg som huvudsakligen används för isbrytning eller bärgning.

Ansvarsgränserna för ett fartyg som är byggt eller anpassat för borrhning efter havsbottnens naturtillgångar skall vara 12 miljoner SDR för fordringar som avses i 5 § 2 och 20 miljoner SDR för fordringar som avses i 5 § 3, om fordringarna gäller skada som har orsakats medan fartyget används i borrhningsverksamhet. För fordran på ersättning för oljeskada gäller särskilda bestämmelser.

Ansvarsgränserna för ett fartyg som är byggt eller anpassat för borrhning efter havsbottnens naturtillgångar skall vara 36 miljoner SDR för fordringar som avses i 5 § 2 och 60 miljoner SDR för fordringar som avses i 5 § 3, om fordringarna gäller skada som har orsakats medan fartyget används i borrhningsverksamhet. För fordran på ersättning för oljeskada gäller särskilda bestämmelser.

Flyttbara plattformar som är avsedda för utforskning eller utvinning av havsbottnens naturtillgångar anses som fartyg vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel. Ansvarsgränserna för sådana plattformar skall dock alltid motsvara de belopp som anges i andra stycket.

11 §

När begränsning av ansvarighet åberopas inför svensk domstol, skall 1–10 §§ tillämpas. Om det finns en fordran som avses i 3 § 5 och är lagen i någon annan konventionsstat tillämplig på tjänsteavtalet, skall dock frågan om och till vilket belopp ansvarigheten är begränsad avgöras enligt den lagen.

Bestämmelserna i 1–10 §§ hindrar inte tillämpningen av i övrigt gällande regler om jämkning av en skadevållares ansvar.

Med konventionsstat förstås i detta kapitel en stat som är bunden av 1976 års konvention om begränsning av sjörättsligt skade-

Med konventionsstat förstås i detta kapitel en stat som är bunden av 1996 års ändringsprotokoll till 1976 års konvention om begräns-

ståndsansvar.

ning av sjörättsligt skadeståndsansvar.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. Äldre föreskrifter skall gälla när den händelse som ansvarigheten grundas på har inträffat före ikraftträdandet av de nya föreskrifterna.
 3. Så länge Sverige är bundet av 1976 års konvention om begränsning av sjörättsligt skadeståndsansvar skall dessutom följande gälla:
 - a) Äldre föreskrifter skall gälla om den som åberopar ansvarsbegränsning har sitt stadigvarande hemvist eller sin huvudsakliga rörelse i en stat som är bunden av 1976 års konvention om begränsning av sjörättsligt skadeståndsansvar men inte av 1996 års ändringsprotokoll till den konventionen.
 - b) Trots vad som sägs i 9 kap. 7 § andra stycket första meningen skall vad som sägs i 9 kap. 8 § gälla på motsvarande sätt när en begränsningsfond har upprättats enligt 1976 års konvention om begränsning av sjörättsligt skadeståndsansvar i Sverige eller i en annan stat som är bunden av den konventionen.